

Konkurransklagenemnda

Konkurransklagenemndas avgjørelse 29. mai 2024

Sak: 2023/1136

Klager: H. Aschehoug & Co W. Nygaard AS

Prosessfullmektig: Wikborg Rein Advokatfirma AS

Konkurransklagenemndas medlemmer:

Tore Lunde, Tyra Merker og Ronny Gjendemsjø

1 Sakens bakgrunn

- (1) H. Aschehoug & Co W. Nygaard AS (heretter «Aschehoug») representert ved Wikborg Rein Advokatfirma AS (heretter «Wikborg Rein») har i brev av 4. desember 2023 fremmet krav om dekning av sakskostnader, jf. lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (heretter «forvaltningsloven») § 36.
- (2) Bakgrunnen for kravet er at Konkurransklagenemnda 23. november 2023 opphevet Konkurransetilsynets vedtak 29. november 2022 om illeggelse av overtredelsesgebyr mot Aschehoug, Gyldendal Norsk Forlag AS/Gyldendal ASA (heretter «Gyldendal»), Cappelen Damm AS (heretter «Cappelen Damm»), Vigmostad & Bjørke AS/Forlagshuset Vigmostad & Bjørke AS (heretter «Vigmostad & Bjørke») og Bokbasen AS (heretter «Bokbasen»). Aschehoug ble ilagt et overtredelsesgebyr på 64 600 000 kroner.
- (3) Konkurransetilsynets vedtak 29. november 2022 ble påklaget av alle partene. Aschehoug påklaget vedtaket 26. mai 2023, det vil si innenfor lovens frist på seks måneder, jf. konkurranseloven § 39 første ledd. Konkurransklagenemnda mottok klagesaken ved oversendelsesbrev 19. juni 2023. Det ble avholdt planmøte med klagerne 20. juni 2023. Nemnda mottok 3. august 2023 Aschehougs merknader til Konkurransetilsynets oversendelsesbrev. Konkurransetilsynet kommenterte brevet i brev 15. august 2023. Aschehoug kommenterte dette brevet 25. august 2023.
- (4) Konkurransklagenemnda gjennomførte muntlig høring i saken 4. til og med 8. september 2023. Aschehoug innga sine siste kommentarer 9. oktober 2023.
- (5) Konkurransklagenemnda traff vedtak 23. november 2023.
- (6) Fristen for å fremsette krav om sakskostnader er tre uker etter at vedtaket kom frem til parten, jf. forvaltningsloven § 36 tredje ledd tredje punktum. Aschehoug mottok

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

Konkurransklagenemndas vedtak 23. november 2023. Kravet pålydende 6 760 500 kroner, ekskl. mva., ble fremsatt i brev 4. desember 2023. Kravet er rettidig fremsatt.

- (7) Konkurransetilsynet innga merknader til kravets størrelse i brev 16. februar 2024.
- (8) Aschehoug har i brev 26. februar 2024 inngitt sine kommentarer til Konkurransetilsynets merknader, og kommet med ytterligere redegjørelse og dokumentasjon for timebruk ved e-poster 1., 5. og 6. mars 2024.
- (9) Karin Fløistad deltok som nemndsmedlem under hovedsaken, men har trukket seg fra behandling av spørsmålet om sakskostnader grunnet mulig inhabilitet på grunn av forhold oppstått etter at vedtak ble truffet i hovedsaken. Tore Lunde er i den forbindelse oppnevnt som setteleder av Konkurransklagenemnda i brev 26. februar 2024 fra Nærings- og fiskeridepartementet. Ronny Gjendemsjø, som var vara under hovedsaken, er oppnevnt som ordinært medlem ved behandling av sakskostnadskravene.

2 Aschehougs krav

2.1 Innledning

- (9) Aschehoug krever dekket sakskostnader på 6 760 500 kroner. Beløpet omfatter både kostnader til juridisk bistand fra Wikborg Rein og til fagkyndig bistand fra Oslo Economics AS (heretter «Oslo Economics»).

2.2 Bistand fra Wikborg Rein

2.2.1 Innledning

- (10) Bistand fra Wikborg Rein kreves dekket med et beløp på til sammen 6 627 412 kroner.

2.2.2 Arbeid knyttet til utarbeidelse av klage på Konkurransetilsynets vedtak 29. november 2022

- (11) Aschehoug oppgir at Wikborg Rein arbeidet [REDACTED] timer med klagen, til et beløp på 3 217 832 kroner.
- (12) Arbeidet er opplyst å inkludere kartlegging og klargjøring av faktum i saken i tillegg til kartlegging av jussen. Det ble i denne perioden avholdt fellesmøter med de andre klagernes advokater.
- (13) I denne perioden er det oppgitt at det i all hovedsak var to advokater som arbeidet med saken. En tredje advokat var involvert mot slutten fordi vedkommende skulle prosedere saken for Konkurransklagenemnda. I tillegg bidro en av advokatene som hadde vært involvert i saken før vedtak ble truffet.

2.2.3 Perioden fra inngivelse av klagen til avslutning av muntlig høring for Konkurransklagenemnda 8. september 2023

- (14) Aschehoug oppgir at i perioden fra klage ble sendt til siste dag for muntlig høring for Konkurransklagenemnda, har Wikborg Rein arbeidet [REDACTED] timer til et beløp på 3 284 220 kroner.

- (15) Arbeidet er oppgitt å ha knyttet seg til forberedelse til og gjennomføring av planmøtet og den muntlige høringen i Konkurransklagenemnda. De viktigste arbeidsoppgavene er oppgitt på følgende måte:
- Det var teamet i Wikborg Rein som skrev og holdt innledningsforedraget på vegne av alle klagerne i saken. I den forbindelse utarbeidet Wikborg Rein også en oversikt over alle sentrale bevis i saken, samt felles juridisk utdrag for klagerne og Konkurransetilsynet.
 - Det ble jevnlig avholdt felles møter med advokatene som representerte de andre klagerne i saken for å legge en felles strategi og bli enige om en samlet fremstilling.
 - Vitneforberedelser.
 - Arbeid med å gjennomgå og besvare Konkurransetilsynets nye innspill og argumenter fremsatt etter Aschehougs innsendelse av klagen, herunder gjennomgang av Konkurransetilsynets oversendelsesbrev og utarbeidelse av merknader til Konkurransetilsynets oversendelsesbrev, samt imøtegåelse av nye bevis fremlagt av Konkurransetilsynet tett opp mot muntlig høring.
- (16) I denne perioden er det oppgitt at to til tre advokater har arbeidet med saken. I perioden er det oppgitt å ha vært nødvendig med omfattende bistand fra advokaten som skulle prosedere saken for Konkurransklagenemnda ved strategirådgivning, forberedende møter med de andre advokatteamene, i tillegg til at han prosederte saken for Aschehoug og holdt innledningsforedraget på vegne av alle klagerne i saken.

2.2.4 Perioden etter muntlig høring for Konkurransklagenemnda og frem til Konkurransklagenemndas vedtak 23. november 2023

- (17) Aschehoug oppgir at i perioden fra muntlig høring ble avsluttet til Konkurransklagenemndas vedtak, har Wikborg Rein arbeidet [REDACTED] timer til et beløp på 102 610 kroner.
- (18) Arbeidet i denne perioden er oppgitt å omfatte generell oppfølging etter høringen, samt gjennomgang av Konkurransetilsynets avsluttende merknader i to prosesskriv. Konkurransetilsynets siste prosesskriv nødvendiggjorde enkelte avsluttende merknader fra Aschehoug.

2.2.5 Perioden etter Konkurransklagenemndas avgjørelse 23. november 2023

- (19) Aschehoug krever dekket arbeid utført av Wikborg Rein etter mottak av Konkurransklagenemndas vedtak. Arbeidet er opplyst å ha knyttet seg til gjennomgang av Konkurransklagenemndas vedtak, samt rådgivning om konsekvenser og håndtering av vedtaket. For dette kreves det dekket arbeid på [REDACTED] timer til et beløp på 22 750 kroner.

2.3 Kostnader til Oslo Economics

- (20) Oslo Economics har bistått med utarbeidelse av en konkurranseøkonomisk analyse på vegne av Aschehoug, Gyldendal og Vigmostad & Bjørke. I tillegg har Jostein Skaar i Oslo Economics forklart seg under den muntlige høringen. Kostnaden knyttet til Oslo Economics sitt arbeid har vært delt likt mellom Aschehoug, Gyldendal og Vigmostad & Bjørke. For dette arbeidet krever Aschehoug dekket kostnader påløpt i forbindelse med

klageomgangen, med et beløp på 133 200 kroner. I klageomgangen er det oppgitt at Oslo Economics arbeidet ■■■ timer samlet for Aschehoug, Gyldendal og Vigmostad & Bjørke.

3 Rettslig grunnlag

3.1 Forvaltningsloven § 36

- (21) Det rettslige grunnlaget for kravet om sakskostnader er forvaltningsloven § 36. Det fremgår av bestemmelsens første ledd:

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendig for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens eller forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»

- (22) Etter forvaltningsloven § 36 tredje ledd første setning skal spørsmålet om en part skal få dekning av sakskostnader, avgjøres av klageinstansen. Dersom underinstansen har truffet nytt vedtak i saken, er det denne som avgjør spørsmålet om dekning av sakskostnader.

3.2 Kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket

- (23) Bestemmelsen i forvaltningsloven § 36 første ledd gir rett til dekning av «*vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket*».
- (24) Dekning etter forvaltningsloven § 36 forutsetter at parten har hatt «*kostnader*». Dette er som hovedregel bare direkte kostnader parten har hatt ved å få endret det opprinnelige vedtaket. Kostnadene må i tillegg være «*vesentlige*». Vilkåret avskjærer i utgangspunktet mindre vesentlige utgifter som for eksempel kopiering og mindre reiser, jf. NOU 2019: 5 punkt 29.2.3. Partens eget arbeid med saken regnes i utgangspunktet ikke som en «*kostnad*» i lovens forstand.¹ Dette gjelder også arbeid som er utført av ansatte mv. hos en juridisk person som er part i saken, jf. klagenemndas avgjørelse i sak 2022/0620 med videre henvisninger.
- (25) Nødvendighetskriteriet innebærer at det må vurderes hvorvidt det var nødvendig å pådra seg utgiften for at forvaltningen skulle endre det opprinnelige vedtaket. Dette er et skjønnsmessig kriterium, som forutsetter en konkret vurdering av de fremsatte krav. Det må legges vesentlig vekt på saksbehandlingsfeilens art og sakens vanskelighetsgrad, se Ot. prp. nr. 3 (1976-1977) side 101 spalte 2. At saken har hatt stor økonomisk betydning for en part, er også relevant, se også Justisdepartementets uttalelse i JDLOV-1999-20138.
- (26) Ved vurderingen av om kostnadene var nødvendige for å få endret vedtaket, skal det legges vekt på hva parten selv med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak, jf. JDLOV-1976-2162 og NOU 2019: 5 punkt 23.2.3. Det er altså partenenes subjektive vurdering som er utgangspunktet. Se tilsvarende eksempelvis Eckhoff/Smith, Forvaltningsrett, 10. utgave 2014, side 318 hvor det fremgår:

¹ SOMB-2004-64, JDLOV-2014-7205A, Arvid Frihagen, Forvaltningsloven, kommentarutgave, bind II, Oslo 1986 side 808 og Geir Woxholt, Forvaltningsloven med kommentarer, 5. utgave, Oslo 2011 side 601, Hans Petter Graver, Alminnelig forvaltningsrett, 5. utgave 2019 side 534.

«Men det kan vanskelig kreves at utgiftene objektivt sett var nødvendige. Det må være tilstrekkelig at parten hadde grunn til å tro at de var det, [...]».

- (27) Det er likevel ikke slik at partene selv kan bruke ubegrenset med timer, med en svært høy timesats fordi de selv anså dette som nødvendig. Dette har også Sivilombudet lagt til grunn i sak 2013/2971 hvor Sivilombudet uttaler at:

*«Jeg har i flere tidligere saker uttalt at man i vurderingen av om kostnadene var nødvendige skal ta utgangspunkt i partens subjektive oppfatning. Om kostnadene er nødvendige må avgjøres etter en konkret vurdering. I vurderingen skal det legges vesentlig vekt på hva parten selv og dennes advokat med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak. **Det er likevel ikke slik at parten alene kan avgjøre hva som kan kreves dekket. I så tilfelle ville lovens begrensning til nødvendige kostnader ikke ha vært reell. Det er kun utgifter til tiltak som parten med rimelighet kunne anse som formålstjenlige som er omfattet av bestemmelsen.***

Kravet om at kostnadene skal være nødvendige må antas å gjelde både timesats og timeforbruk. ...» (Konkurransklagenemndas utheving.)

- (28) Nærings- og fiskeridepartementet la i vedtak 12. desember 2019 til grunn at det stilles strengere krav til vurderingsevnen til parter som er representert ved advokater med spesialkompetanse og lang erfaring på fagområdet, sammenliknet med parter som ikke er representert av fagkyndig eller representert av fagkyndig uten spesialkompetanse på området. Dette hever terskelen for hvilke kostnader parten med rimelighet kan ha ansett som nødvendige.
- (29) Det er videre lagt til grunn i i samme vedtak at selv om det kan være i en parts interesse å pådra seg kostnader som går ut over det som har vært nødvendig for å få omgjort forvaltningsvedtaket, vil ikke disse kostnadene nødvendigvis oppfylle vilkåret om å være «nødvendige» etter forvaltningsloven § 36 første ledd. Det er lagt til grunn i praksis at profesjonelle aktører som bistår parten må informere parten om hvilke kostnader som er «nødvendige» i forvaltningslovens § 36s forstand, samt hvilke kostnader som går ut over dette, og som derfor i utgangspunktet ikke er dekningsberettigede.
- (30) Bestemmelsen oppstiller også et krav om årsakssammenheng mellom utgifter parten har pådratt seg i klageprosessen og vedtaksendringen, jf. kravet om at kostnadene må ha vært «nødvendige for å få endret vedtaket». I nødvendighetskravet ligger det en avgrensning mot utgifter som ikke er knyttet til omgjørings- eller klagesaken, se også Justisdepartementets uttalelse i JDLOV-2005-7958. Utenfor bestemmelsen faller derfor kostnader påløpt i forkant av et vedtak, og kostnader til etterarbeid etter et endringsvedtak. I NOU 2019:5 punkt 29.6.1 uttaler departementet at forvaltningsloven § 36 gir «ingen rett til å få dekket av det offentlige [...] sakskostnader som en part pådrar seg under behandlingen i første instans, selv om parten får medhold fullt ut». Kostnader til arbeid med å gjennomgå og forklare avgjørelsene, samt fremsettelse av krav om sakskostnader for en part, anses ikke som «nødvendige» for å få endret vedtaket, selv om arbeidet har nær tilknytning til resten av arbeidet med saken, jf. JDLOV-1998-2787 og SOMB-2000-54.

4 Konkurransklagenemndas vurdering

4.1 Innledning

- (31) Konkurransetilsynets vedtak ble rettskraftig opphevet ved Konkurransklagenemndas vedtak 23. november 2023. Dermed ble vedtaket «*endret til gunst*» for Aschehoug, jf. forvaltningsloven § 36 første ledd. Det er heller ikke tvilsomt at kostnadene har vært «*vesentlige*». Ingen av unntaksreglene i forvaltningsloven § 36 første ledd for ikke å tilkjenne sakskostnader, er aktuelle i denne saken. Spørsmålet er dermed hvilke kostnader som har vært nødvendige for Aschehoug, og om kravet til årsakssammenheng er oppfylt, jf. forvaltningsloven § 36 første ledd.
- (32) Aschehoug har opplyst at selskapet har fradragsrett for kostnadene til advokattjenester og sakkyndiges arbeid. Merverdiavgift inkluderes derfor ikke i kostnadene.

4.2 Kostnader til Wikborg Reins arbeid med saken

4.2.1 Innledning

- (33) I vurderingen av hvilke kostnader som har vært nødvendige, er det som nevnt over, relevant å vektlegge sakens art, vanskelighetsgrad og omfang. At saken har hatt stor økonomisk betydning for Aschehoug, slik Aschehoug har anført, er også relevant, se tilsvarende JDLOV-1999-20138. Som også nevnt over, er det likevel slik at selv om det kan være i en parts interesse å pådra seg kostnader, vil ikke disse kostnadene nødvendigvis oppfylle vilkåret om å være «*nødvendige*» etter forvaltningsloven § 36 første ledd.
- (34) Klagesaken gjaldt spørsmål hvor det er en fordel å bruke advokater med særlig fagkunnskap innen konkurranserett. Timeprisene for advokatene i kjerneteamet til Wikborg Rein er høye, og har variert fra [redacted] kroner til [redacted] kroner. Dette skyldes at begge advokatene er spesialiserte konkurranserettsadvokater. Konkurransklagenemnda finner ikke grunnlag for at selve timeprisene skal reduseres i denne saken, men det forventes da at advokatene er mer presise og arbeider mer effektivt enn advokater uten slik særskilt fagkunnskap, se også JDLOV-1989-1123.²
- (35) Teamet i Wikborg Rein har i all hovedsak bestått av to advokater. I tillegg har ytterligere én advokat bistått. Det har også påløpt kostnader til en advokat som var sentral i varselprosessen. Konkurransklagenemnda legger til grunn at det i en sak av denne størrelsen kan være behov for flere advokater. Dette krever imidlertid at både organiseringen og utførelsen av arbeidet gjennomføres effektivt.
- (36) Én advokat bistod i saken som prosedyreadvokat. Konkurransklagenemnda anser det i utgangspunktet ikke som nødvendig og ha egne prosedyreadvokater i en sak for nemnda, hvor saksbehandlingen i all hovedsak er skriftlig. Utgangspunktet bør være at konkurranserettsadvokatene selv kan prosedere saken, de kan både faktum og jussen best, og har høy timepris på grunn av sin særskilte kompetanse. Ved at enda en advokat må sette seg inn i faktum og juss, øker kostnadene betydelig.
- (37) I denne saken aksepteres likevel at denne advokaten ble involvert som følge av at arbeidet gjaldt et begrenset antall timer forut for høringen, og ettersom han holdt

² Se også vedtak fra Nærings- og fiskeridepartementet 12. desember 2019 – El-proffen AS/EP Contracting, Arkel Asker og Bærum AS, Hoel Elektro AS og Røa Elektriske AS (partene) klage på Konkurransklagenemndas avgjørelse av 21. desember 2018 om dekning av sakskostnader.

innledningsforedraget og fremla bevis på vegne av alle fem klagerne, slik at arbeidet til de øvrige klagerne ble redusert tilsvarende.

- (38) Aschehoug krever dekket kostnader til advokatbistand i ulike perioder, fra mottak av Konkurransetilsynets vedtak 29. november 2022 til Konkurransklagenemndas vedtak 23. november 2023, samt for etterarbeid forbundet med mottak av nemndas vedtak. Klagenemnda finner det hensiktsmessig å behandle de ulike periodene punktvis under.

4.2.2 Arbeid knyttet til utarbeidelse av klage på Konkurransetilsynets vedtak 29. november 2022

- (39) Aschehoug har fremmet krav om dekning for denne perioden til et beløp på 3 217 832 kroner, og har brukt [REDACTED] timer.
- (40) Tre advokater arbeidet med saken i denne perioden, en av dem kun i en kort overgangsperiode, da hun hadde vært med under Konkurransetilsynets behandling av saken. To advokater har dermed i all hovedsak arbeidet med utformingen av klagen.
- (41) Klagen er på 97 sider, i tillegg til vedlegg. Konkurransklagenemnda er av den oppfatning at klagen var presis og konkret, og uten unødige gjentakelser. Klagen knyttet seg til de sentrale problemstillingene i saken. Hvis man deler tiden som ble brukt på to advokater, så har hver av advokatene brukt [REDACTED] til å arbeide med utarbeidelse av klagen. Problemstillingene i saken var komplekse, og dette fremstår for Konkurransklagenemnda som nødvendig tidsbruk sett i sammenheng med sakens vanskelighetsgrad og art, samt den økonomiske betydningen saken hadde for Aschehoug.
- (42) Konkurransklagenemnda foretar dermed ingen reduksjon i kravet for denne perioden.

4.2.3 Perioden fra klagen ble inngitt og frem til siste dag for muntlig høring for Konkurransklagenemnda 8. september 2023

- (43) I perioden etter klagen ble inngitt og frem til siste dag for muntlig høring arbeidet tre advokater [REDACTED] timer til et beløp på 3 284 220 kroner.
- (44) Konkurransklagenemnda er av den oppfatning at timetallet er vesentlig for høyt i forhold til det som fremstår som nødvendig for en forsvarlig forberedelse til og gjennomføring av muntlig høring. Dette må sees i sammenheng med at høringen med en ramme på fem dager var fordelt på fem ulike parter som samarbeidet. Konkurransetilsynet hadde på sin side omtrent halvparten av tiden.
- (45) Som anført av Aschehoug brukte de noe mer tid både til forberedelse og under høringen ettersom Aschehougs advokat-team hadde ansvaret for å holde innledningsforedraget på vegne av alle klagerne, og dermed også presenterte bevisene på vegne av alle.
- (46) Konkurransklagenemnda legger til grunn at tiden fra klagen ble inngitt og frem til den muntlige høringen var avsluttet, likevel ikke nødvendiggjorde et arbeidsomfang på [REDACTED] timer. Til sammenligning krever Cappelen Damm, som hadde ansvaret for partenes felles faktiske utdrag, dekket arbeid fra sine advokater med [REDACTED] timer for samme periode. Nemnda har hensyntatt at Konkurransetilsynet fremla nye bevis kort tid før den muntlige høringen, og at dette medførte noe ekstraarbeid. Nemnda finner på denne bakgrunn å redusere beløpet for denne perioden skjønnsmessig med 40 prosent.

- (47) Aschehoug tilkjennes etter dette et beløp på 1 970 532 kroner for arbeidet i denne perioden.

4.2.4 Perioden etter muntlig høring for Konkurransklagenemnda og frem til Konkurransklagenemndas vedtak 23. november 2023

- (48) Aschehoug oppgir at i perioden fra muntlig høring ble avsluttet til Konkurransklagenemndas vedtak, har Wikborg Rein arbeidet [REDACTED] timer til et beløp på 102 610 kroner.
- (49) Dette arbeidet fremstår for Konkurransklagenemnda som nødvendig, og avkortes ikke.

4.2.5 Arbeid etter Konkurransklagenemndas avgjørelse 23. november 2023

- (50) Aschehoug krever også dekket kostnader i forbindelse med arbeid knyttet til gjennomgang av omgjøringsvedtaket og rådgivning om konsekvenser og håndtering av vedtaket, og har i den forbindelse vist til Sivilombudsmannens melding for året 1999 (dokument nr. 4 1999-2000) side 270-271. Aschehoug oppgir at Wikborg Rein i denne perioden arbeidet [REDACTED] timer til et beløp på 22 750 kroner.
- (51) Konkurransklagenemnda kan ikke se at Sivilombudsmannens melding for året 1999 er relevant i denne sammenheng, da den saken dreiet seg om krav om sakskostnader etter ligningsloven § 9-11, med en annen ordlyd enn forvaltningsloven § 36 første ledd. I saken mente Sivilombudsmannen at rimelighetshensyn tilsa dekning av kostnader til slikt etterarbeid. Det er ikke hjemmel i forvaltningsloven til å tilkjenne sakskostnader på rimelighetsgrunnlag. Forvaltningsloven § 36 første ledd er heller ikke ment å gi grunnlag for at en part skal holdes skadesløs i sitt møte med forvaltningen, jf. SOMB-2016-2523.
- (52) Som det fremgår over ligger det i nødvendighetskravet i forvaltningsloven § 36 første ledd en avgrensning mot utgifter som ikke er knyttet til omgjørings- eller klagesaken, se også Justisdepartementets uttalelse i JDLOV-2005-7958. Utenfor ordlyden i bestemmelsen faller derfor kostnader til etterarbeid etter et endringsvedtak. Kostnader til arbeid med å gjennomgå og forklare avgjørelsene samt fremsettelse av krav om sakskostnader for en part, anses ikke som «nødvendige» for å få endret vedtaket, selv om arbeidet har nær tilknytning til resten av arbeidet med saken, se tilsvarende JDLOV-1998-2787 og SOMB-2000-54.
- (53) Kostnader i forbindelse med arbeid etter Konkurransklagenemndas avgjørelse avkortes i sin helhet.

4.3 Kostnader til sakkyndige

- (54) Aschehoug har fremmet krav for bruk av økonomisk sakkyndige på 133 200 kroner.
- (55) Konkurransklagenemnda er enig i at det for Aschehoug kan ha blitt oppfattet som nødvendig å benytte særskilt økonomisk fagkunnskap innen konkurranseøkonomi for å få endret vedtaket, da denne sakstypen fordrer mange kompliserte økonomiske analyser og vurderinger.
- (56) Spørsmålet er om omfanget av den økonomiske bistanden har vært nødvendig for å få endret vedtaket.
- (57) Oslo Economics var økonomisk sakkyndig i saken, og Aschehoug, Gyldendal og Vigmostad & Bjørke delte på disse kostnadene. Kravet på 133 200 kroner gjelder

Aschehoug sin andel av kostnadene til Skaars forberedelse til muntlig høring og hans presentasjon under høringen. Hans presentasjon bygget på tidligere utarbeidet rapport. Timeprisen til Skaar var [REDACTED] kroner. Arbeidet som er utført tilsvarer [REDACTED] timers arbeid fra Skaars side.

- (58) Med en høy timepris som spesialist innenfor konkurranseøkonomi fordres det at arbeidet organiseres og utføres med høy grad av effektivitet. Konkurransklagenemnda vurderer timetallet til Skaar som vesentlig for høyt i forhold til hva som anses som nødvendig for forsvarlig forberedelse til en muntlig høring og gjennomføring av denne. Nemnda finner derfor å redusere beløpet skjønnsmessig med 65 prosent.
- (59) Aschehoug tilkjennes etter dette 46 620 kroner for Skaars arbeid med saken.

5 Konklusjon

- (60) Det tilkjennes dekning for kostnader med totalt 5 337 594 kroner ekskl. mva.

6 Avgjørelse

- (61) Konkurransklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:
- (62) Konkurransklagenemnda dekker sakskostnader til Aschehoug med 5 337 594 kroner ekskl. mva.
- (63) Avgjørelsen kan påklages i samsvar med reglene i forvaltningsloven § 28 jf. forvaltningsloven § 36 tredje ledd. Klagen sendes til Konkurransklagenemnda v/Klagenemndssekretariatet, mens stiles til Nærings – og fiskeridepartementet. Klagefristen er 3 uker fra underretningen er kommet frem, jf. forvaltningsloven § 29.

Avgjørelsen er enstemmig.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur